

N:o 73.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående reglering af löneförhållandena m. m. vid försäkringsinspektionen; gifven Stockholms slott den 18 februari 1910.

Under återopande af härvid fogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels godkänna det i statsrådsprotokollet intagna förslag till stat för försäkringsinspektionen att tillämpas från och med år 1911;

dels godkänna de i samma statsrådsprotokoll angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner;

dels förklara, att en hvar, som med eller efter 1911 års ingång tillträder i aflöningsstaten upptagen befattning vid försäkringsinspektionen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, i hvad de äro på honom tillämpliga;

dels medgifva, att kostnaderna för försäkringsinspektionens verksamhet enligt fastställd stat må utgå af de bidrag, som enligt lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 och lagen af samma dag om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket skola af försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

dels ock besluta, att de pensioner, som med tillämpning af lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension komma att beviljas tjänstinnehafvare vid försäkringsinspektionen, skola utgå af försäkringsanstalternas förenämnda bidragsmedel.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
 Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 grefve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet grefve Hamilton anförde:

Lönereglering för försäkringsinspektionen.

I underdånig skrifvelse den 5 januari 1909 har försäkringsinspektionen gjort framställning angående viss omorganisation af ämbetsverket samt lönereglering för detsamma.

Sedan statskontoret den 4 mars 1909 afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet, har detsamma enligt nådigt beslut remitterats till löneregleringskommittén.

Kommittén, som tillika fått till sig öfverlämnad en af försäkringsinspektionen till Kungl. Maj:t ingifven, den 13 juli 1909 dag-

tecknad skrifvelse, har därefter afgifvit betänkande i ämnet den 25 januari 1910 (delen XXII).

Sedan försäkringsinspektionen den 9 februari 1910 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande öfver detta betänkande, anhåller jag nu att få underställa saken Kungl. Maj:ts bedömande.

I 131 § af lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 stadgas, att den i samma lag föreskrifna tillsyn öfver försäkringsbolag skall utöfvas af en för hela riket gemensam försäkringsinspektion, om hvars organisation och verksamhet närmare bestämmelser meddelas af Konungen.

*Nuvarande
organisation
m. m.*

Försäkringsinspektionen åligger jämväl att, på sätt stadgas i lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket, taga befattning med dylik anstalts verksamhet.

Till bestridande af kostnaden för inspektionens organisation och verksamhet skall, enligt 133 § af lagen om försäkringsrörelse, försäkringsbolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som meddelas af Konungen. Detta bidrag må icke i något fall öfverstiga en femtedels procent af bolagets hela inkomst af afgifter för näst föregående kalenderår för försäkringar, som tillhöra bolagets rörelse här i riket.

Enligt 162 § åligger dock sådan bidragsskyldighet ej ömsesidigt försäkringsbolag, hvars verksamhet endast afser att meddela försäkring af egendom inom ett län.

Bidrag erlägges ej heller af de från lagens tillämplighetsområde undantagna, uti 163 § angifna slag af anstalter.

I fråga om utländsk försäkringsanstalt gäller enligt 16 § af lagen om sådan anstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket, att äfven dylik anstalt skall efter enahanda beräkningsgrunder som inhemska försäkringsanstalt erlägga bidrag till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionen.

Då enligt 21 § af lagen angående utländsk försäkringsanstalt denna lag icke äger tillämpning å utländsk försäkringsanstalt, hvars rörelse här i riket allenast afser återförsäkring, är sådan anstalt naturligen icke heller bidragsskyldig.

Genom kungörelse den 31 december 1903 (svensk författningssamling n:r 134) har Kungl. Maj:t bestämt försäkringsanstalternas bidrag till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionen till en tiondels procent af vederbörande anstalts hela inkomst af afgifter för näst före-

gående kalenderår för försäkringar, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket. Anstalt, som meddelat återförsäkring, är dock icke skyldig att för afgift för sådan försäkring lämna bidrag, därest annan försäkringsanstalt är pliktig att för det återförsäkrade beloppet utgifva bidrag.

Sedan Riksdagen år 1903, i enlighet med hvad Kungl. Maj:t föreslagit, medgifvit, att de bidrag, som enligt de af Riksdagen beslutade lagar om försäkringsrörelse och om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket skulle af försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, finge från och med år 1904 tills vidare af Kungl. Maj:t användas till bestridande af aflöningar till försäkringsinspektionens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma, har Kungl. Maj:t fattat beslut om inrättande af en försäkringsinspektion från och med år 1904 samt den 31 december 1903 utfärdat instruktion för försäkringsinspektionen och i sammanhang därmed fastställt stat för ämbetsverket för år 1904.

Enligt instruktionen skall försäkringsinspektionen utgöras af en öfverdirektör och chef samt tre ledamöter, af hvilka en tillika är sekreterare och de båda öfriga skola tjänstgöra såsom sakkunniga, den ena för ärenden rörande penningplaceringar och därmed sammanhängande frågor och den andra för försäkringstekniska frågor, särskildt beträffande andra slag af försäkring än lifförsäkring.

Hos försäkringsinspektionen finnes vidare anställd en registrator jämte en vaktmästare.

Samtliga befattningar tillsättas på förordnande tillsvidare.

I mån af behof må ämbetsverket anställa amanuenser och andra extra biträden samt extra vaktbetjante.

Den för försäkringsinspektionen för år 1904 fastställda staten är af följande innehåll:

Öfverdirektören	kronor 10,000: —
däraf 7,000 kronor skulle anses motsvara lön och	
3,000 kronor tjänstgöringspenningar.	
1 ledamot, arfvode	» 3,000: —
1 » »	» 3,000: —
1 sekreterare	» 4,500: —
däraf 3,000 kronor skulle anses motsvara lön och	
1,500 kronor tjänstgöringspenningar.	

Transport kronor 20,500: —

	Transport kronor	20,500: —
1 registrator	»	3,000: —
däraf 1,800 kronor skulle anses motsvara lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar.		
1 vaktmästare	»	900: —
däraf 600 kronor skulle anses motsvara lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar.		
Kostnad för vikariatsersättningar, ersättning till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för ljus, vedbrand, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m., förslagsvis	»	14,600: —
Kostnad för extra ordinarie arbetskrafter på grund af ökade göromål under öfvergångstiden och vid möjligen förekommande särskild administration af liffförsäkringsbolag, förslagsvis	»	6,000: —
	Summa kronor	45,000: —

I sammanhang med statens fastställande anbefalldes statskontoret att utanordna nyssnämnda belopp, 45,000 kronor, till försäkringsinspektionen, i mån af behof och efter rekvisition, från de bidrag, som af försäkringsanstalterna årligen skulle erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, och be- myndigades statskontoret tillika att, i den mån dylika bidrag icke vore tillgängliga, af under händer varande medel förskjuta erforderligt belopp för att sedermera af inflytande bidrag godtgöra förskottet.

I den fastställda staten har sedermera icke gjorts annan ändring än att i staten för år 1909 uppförts ett belopp af 500 kronor för ålders- tillägg åt sekreteraren, hvarjämte det till kostnad för vikariatsersättningar m. m. förslagsvis uppförda beloppet höjdes till 17,600 kronor, i följd hvaraf slutsumman i 1909 års stat kom att uppgå till 48,500 kronor. Samma stat som för år 1909 har fastställts att gälla äfven för år 1910.

När frågan om försäkringsinspektionens organisation förelåg år 1903, ansåg vederbörande departementschef det icke böra ifrågasättas, att det nya ämbetsverket då skulle uppföras på ordinarie stat. Detta blef icke heller fallet.

**Försäkrings-
inspektio-
nens uppfö-
rande på or-
dinarie stat.**

Kommittén.

Enär emellertid sedan dess åtskilliga års erfarenhet vunnits rörande inspektionens verksamhet och man sålunda torde kunna bestämma det antal befattningshafvare vid inspektionen, som för den närmare framtiden blifver oundgängligen nödvändigt, har det syntts lönerегleringskommittén, att något hinder numera icke borde möta för ämbetsverkets uppförande å ordinarie stat, hvarom ock försäkringsinspektionen hemställt.

Genom en sådan åtgärd skulle gifvetvis, anmärker kommittén, icke föranledas någon ändring beträffande sättet för bestridandet af kostnaderna för inspektionens verksamhet, utan skulle dessa såsom hitills utgå från de under statskontorets förvaltning ställda bidragen från försäkringsanstalterna till bestridande af kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

Departements-
chefen.

Då försäkringsinspektionen enligt gällande lag måste såsom ämbetsverk äga bestånd för framtiden och tillräcklig erfarenhet numera torde få anses föreligga för att på mera definitivt sätt fastställa organisationen för verket, har jag funnit mig böra biträda förslaget om försäkringsinspektionens uppförande på ordinarie stat.

Personalens
pensionering.

En fråga, som på det närmaste sammanhänger med försäkringsinspektionens uppförande på ordinarie stat, är pensioneringen af verkets personal.

Såväl statskontoret som lönerегleringskommittén hafva framhållit, att jämväl kostnaden för pensioneringen borde bestridas af försäkringsanstalternas bidrag, i den mån denna kostnad icke komme att drabba personalen i form af pensionsavgifter.

I § 10 uti lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehafvares rätt till pension är stadgadt, bland annat, att tjänstnehafvare skall såsom bidrag till kostnaden för beredande af pension erlægga pensionsavgift till årligt belopp af viss procent å det för honom gällande pensionsunderlag.

Enligt § 11 i samma lag skall nämnda avgift ingå till en särskild fond för pensionering af civila tjänstnehafvare.

Från denna fond bestrides så stor del af kostnaden för beredande af pension enligt ifrågavarande lag, som enligt vetenskaplig sannolikhetsberäkning finnes motsvara fondens tillgångar och de stadgade pensionsavgifternas storlek.

I fråga om fondens förvaltning är uti § 4 af nämnda kungörelsen

den 11 oktober 1907 med föreskrifter om verkställighet af lagen angående civila tjänst innehafvares rätt till pension stadgadt, att denna fond skall, under benämning »pensionsfonden för civila tjänst innehafvare», förvaltas af statskontoret, hvilket ämbetsverk i sådan egenskap, förutom annat, åligger att, sedan summan af de pensioner, som under näst föregående året utbetalts enligt pensionslagen, blifvit tillförlitligen känd, från pensionsfonden bereda godtgörelse åt de olika slag af medel, från hvilka pensionerna utgått, med belopp, som svara mot fondens efter fastställd fördelningsgrund uträknade andel i pensionsutgifterna.

Vid tillämpning af ofvanberörda bestämmelser skulle alltså de pensionsavgifter, som enligt pensionslagen komme att åligga ordinarie befattningshafvare vid försäkringsinspektionen, ingå till den under statskontorets förvaltning stående pensionsfonden för civila tjänst innehafvare.

I behörig ordning beviljade pensioner skulle af statskontoret utbetalas från de under statskontorets förvaltning ställda bidragen från försäkringsanstalterna till bestridande af kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet. Sedermera skulle statskontoret från pensionsfonden utanordna det belopp, som erfordras för att bereda försäkringsanstalternas bidragsmedel godtgörelse för pensionsfondens andel i pensionsutgifterna.

Då den på pensionsfonden belöpande andelen i pensionsutgifterna är beräknad att utgöra ungefär en tredjedel af hela kostnaden, skulle alltså från de bidrag, försäkringsanstalterna äro skyldiga att erlägga, komma att bestridas ungefär två tredjedelar af pensionsutgifterna.

Lika med statskontoret och löneregleringskommittén anser jag lämpligt, att kostnaden för den del af pensioneringen, som ej drabbar personalen, bestrides af försäkringsanstalternas bidragsmedel. Att dessa medel komma att förslå härtill, torde, såsom också kommittén påpekat, vara uppenbart, då för närvarande icke på långt när tages i anspråk den bidragsplikt, som enligt försäkringslagarna kan åläggas försäkringsanstalterna. För öfrigt har redan nu uppstått en afsevärd besparing å ifrågavarande medel, såsom framgår af följande, af försäkringsinspektionen i dess skrifvelse den 5 januari 1909 gjorda sammanställning:

Departements-
chefen.

Ar.	In- betalningar.	Ut- betalningar.	Balans till nästa år.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1904.....	43,851.02	39,840.00	3,511.02
1905.....	46,211.45	30,490.00	19,232.47
1906.....	50,189.80	43,989.96	25,432.31
1907.....	52,188.91	43,180.00	34,441.22
1908.....	58,759.48	44,843.75	48,356.95

För ordnande af pensionsfrågan på sätt nu föreslagits läres erfordras ett beslut af Riksdagen; och torde Kungl. Maj:t, därest förslaget vinner godkännande, i sinom tid på föredragning af chefen för finansdepartementet vilja besluta på grund häraf erforderlig ändring i nådiga kungörelsen den 11 oktober 1907 med föreskrifter angående de medel, af hvilka pensioner, som jämlikt lagen angående civila tjänst-innehafvares rätt till pension komma att beviljas, skola utgå m. m.

Förändringar i organisationen. De förändringar i försäkringsinspektionens organisation, hvilka af inspektionen föreslagits, äro dels sekreterarbefattningens uppflyttning till tjänst af tredje graden dels ock inrättandet af nya ordinarie befattningar.

Sekreteraren. Sekreteraren är, såsom nämndt, ledamot af försäkringsinspektionen. Honom åligger därjämte att bereda och inför öfverdirektören föredraga samtliga till försäkringsinspektionens handläggning hörande ärenden, som ej på grund af sin beskaffenhet anses böra beredas och föredragas af annan ledamot eller af öfverdirektören. Han för verkets protokoll, uppsätter förslag till utgående expeditioner i alla ärenden, i hvilka icke på grund af ärendets beskaffenhet expeditionen anses böra uppsättas af annan ledamot eller af öfverdirektören, ombesörjer, att remisser och utgående expeditioner blifva behörigen afsända eller till vederbörande utlämnade, samt företräder försäkringsinspektionen inför domstolar och andra myndigheter, då inspektionen icke finner särskildt ombud böra förordnas.

Försäkringsinspektionen. Sekreterarbefattningen är för närvarande en tjänst af andra graden. I sin skrifvelse den 5 januari 1909 hemställde försäkringsinspektionen med hänsyn till den stora betydelse, inspektionen tillmätte sekreterarens

arbete, att tjänsten måtte höjas till tredje graden, då eljest ingen utsikt funnes att få på platsen behålla en verkligen duglig man. Detta ansåg försäkringsinspektionen så mycket angelägnare, som i samband med försäkringsväsendets starka utveckling i alla länder påginge ett lifligt arbete på försäkringsrättens och försäkringslagstiftningens område, ett arbete, som inspektionen tydligen måste uppmärksamt följa.

Statskontoret har icke funnit detta försäkringsinspektionens förslag fullt tillfredsställande motiveradt i betraktande därpå att sekreteraren redan är ledamot af försäkringsinspektionen och han genom tillämpning af de för sekreterare i centralt ämbetsverk bestämda nya aflöningsförmånerna skulle få sin aflöning väsentligt höjd. Statskontoret.

Löneregleringskommittén har för sin del erinrat, hurusom den omständigheten, att sekreteraren skulle blifva ledamot af försäkringsinspektionen, vid ämbetsverkets bildande icke ansågs böra föranleda till befattningens uppförande i tredje graden, och att någon ändring uti sekreterarens ställning inom verket nu icke ifrågasatts, ej heller någon ökning i hans åligganden föreslagits. Kommittén.

Det torde äfven, anmärker kommittén, böra beaktas, att i riksförsäkringsanstalten sekreteraren och ombudsmannen är ledamot af anstalten och att den honom vid 1908 års riksdag tillerkända aflöningen närmast motsvarar den, som åtnjutes af tjänstemän i andra lönegraden inom statskontoret med flera nyreglerade centrala ämbetsverk.

Äfven i den nya kontrollstyrelsen är ämbetsverkets sekreterare ledamot af styrelsen; och erinrar kommittén, att Kungl. Maj:t i fråga om sekreteraren likasom de öfriga ledamöterna i kontrollstyrelsen vid 1909 års riksdag föreslog, att dessa befattningshafvare skulle i aflöningshänseende sättas i en mellangrad mellan andra och tredje normalgraderna. Detta vann emellertid icke Riksdagens bifall, utan bestämdes aflöningen till likhet med andra normalgradens.

Vid nu antydda förhållanden har kommittén icke kunnat biträda försäkringsinspektionens förslag uti ifrågavarande hänseende.

Icke heller jag anser fullt tillräckliga skäl föreligga för att för närvarande uppflytta sekreterarbefattningen i försäkringsinspektionen till en tjänst af tredje graden, hvadan jag biträder kommitténs hemställan i denna del. Departements-
chefen.

*Ifrågasatta
nya tjänster.*
Försäkringsin-
spektionen.

I sin skrifvelse den 5 januari 1909 anförde försäkringsinspektionen, att det visat sig nödvändigt, att öfverdirektören vid sin sida hade en person, som biträdde honom vid utredningen af tekniska frågor, speciellt rörande lifförsäkringen, och att därför under åren 1906—1908 en assistent varit anställd med ett arvode af 3,000 kronor, som utgått af expensmedlen.

Med särskild hänvisning till den viktiga kontrollen af lifförsäkringsbolagens fondberäkningar framhöll inspektionen, att behovet af sådant tekniskt biträde vore ofvisligt och konstant, och ansåg inspektionen fördenskull, att vid ämbetsverket borde inrättas en aktuarietjänst i stället för den tillfälliga assistentbefattningen. Med hänsyn till de gedigna matematiska kunskaper, som komme att fordras af den sålunda föreslagna aktuarien, måste kompetensfordringarna beträffande honom vara desamma, som i nådiga kungörelsen den 31 december 1903 stadgats angående behörighet att vara aktuarie vid lifförsäkringsbolag, och, då det vore synnerligen önskvärdt att ej allt för täta ombyten af befattningens innehafvare ägde rum, ansåg inspektionen tjänsten böra hänföras till andra graden.

Försäkringsinspektionen inkom därefter, såsom nämndt, till Kungl. Maj:t med en den 13 juli 1909 dagtecknad skrifvelse.

Under erinran att inspektionen uti ofvanberörda skrifvelse den 5 januari 1909 föreslagit dels inrättande af en aktuariefattning vid inspektionen dels viss lönereglering åt en del tjänst innehafvare anförde inspektionen, att, då denna hemställan, som upptagit de önskemål, hvilka ansetts mest trängande, ännu icke kunnat af Kungl. Maj:t prövas och frågan sålunda icke kunde afgöras tidigare än vid 1910 års riksdag, inspektionen funnit sig böra bringa under Kungl. Maj:ts pröfning ett förslag till fullständigare lösning af dess omorganisationsfråga, än som varit afsedd med framställningen i januari 1909.

Försäkringsinspektionen anmärker, att vid verket äro anställda, utom öfverdirektören och sekreteraren, en ordinarie tjänsteman, registratorn, samt fyra extra ordinarie, nämligen en assistent (matematiker) och tre amanuenser.

För sekreterarens åligganden är förut redogjort. Registratorn har att, utöfver sådan tjänsteman vanligen tillkommande skyldigheter, biträda vid utarbetandet af den årliga statistiken öfver in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet och att förrätta de göromål, hvilka inspektionen kan finna lämpligt att uppdraga åt honom.

Af de extra ordinarie tjänstemännen hade, enligt hvad försäkringsinspektionen meddelar, assistenten samma tjänstgöringstid som de ordi-

narie. Den ene amanuensen har 4 timmars, den andre 3 timmars och den tredje 2 timmars daglig tjänstgöring. De båda sistnämnda hafva dock under år 1909 och delvis under föregående år haft respektive 5 och 4 timmars tjänstgöring för att forcera det statistiska arbetet.

Försäkringsinspektionen anförde vidare.

Missförhållandet mellan antalet ordinarie (3) och antalet extra ordinarie (4) tjänstemän trädde skarpt i dagen. Ett sådant förhållande kunde försvaras under ett ämbetsverks första organisationsår, under hvilka det kunde anses ovisst, om det behof af arbetskraft, som framkallat nämnda förhållande, föranledts af själfva organisationsarbetet för att med dettas afslutande väsentligen förminska. Men förefunnes behofvet alltjämt och måste i följd däraf nämnda missförhållande fortfara, komme detta med nödvändighet att inverka menligt på ämbetsverkets arbete. Inspektionen hade fungerat i mer än 5 år, och det kunde nu med full visshet sägas, att det arbete, som ålåg inspektionen, icke komme att minska, utan fastmer måste för hvarje år ökas.

Under de första åren hade inspektionen naturligtvis varit upptagen med åtskilligt arbete, som ej vidare återkomme i samma omfattning, t. ex. granskning af bolagsordningar och af liffförsäkringsbolagens grunder. Detta arbete hade under de senare åren reducerats till normala mått, så att man numera kunde bedöma, huru mycket arbetskraft, som behöfdes och allt framgent komme att minst behöfvas för att inspektionen under normala förhållanden skulle kunna fungera på vederbörligt sätt.

Det hade därvid befunnits, att granskningen af bolagens räkenskapsuppgifter och den statistiska bearbetningen af desamma fullt ut kräfde de arbetskrafter, som inspektionen nu för ändamålet förfogade öfver: registratorn och de tre amanuenserna. I detta hänseende vore också att märka, att dessa räkenskapsuppgifter ännu lämnades enligt föråldrade formulär, hvadan statistiken, som grundade sig på dem, lämnade mycket öfrigt att önska. Nya formulär komme att fastställas under år 1909 och därpå följande år. Därefter komme statistiken att blifva fullständigare men också att kräfva ökad arbete.

Att öfverdirektören behöfde vid sin sida en aktuarie, vitsordades äfven kraftigt af erfarenheten. Med den raska utveckling, hvari liffförsäkringsverksamheten befunne sig, uppkomme ständigt nya förslag beträffande liffförsäkringsbolagens verksamhet, hvilka borde grundligt pröfvas ur teknisk synpunkt. Rätt ofta hänvisades äfven af Kungl. Maj:t till inspektionen för yttrande frågor rörande pensionskassor, hvilkas pröfning kräfde en ingående granskning af den tekniska utredning, som

presterats. Årligen inlämnade lifförsäkringsbolagens aktuarier redogörelser för fondberäkningar och dödlighetsundersökningar, redogörelser, som öfverdirektören ej ensam kunde hinna att granska, såsom sig vederborde.

Vid bedömande af den arbetskraft, som vore behöflig för de löpande ärendenas tillbörliga skötande, vore äfven att märka, att med de arbetskrafter, som hittills stått inspektionen till buds, det varit omöjligt att i den utsträckning, som varit önskvärd, företaga fullständiga inspektioner af de olika anstalterna. Sådana inspektioner hade gjorts nästan endast när särskild anledning funnits att misstänka, att ej allt varit i god ordning. Kontrollen hade i öfrigt måst inskränkas till en granskning af säkerhetshandlingarna samt af de berättelser, som anstalterna ingifvit till inspektionen. Ej blott inspektionen utan äfven anstalterna hade känt detta som en brist, som måste afhjälpas, om inspektionen skulle kunna göra det gagn, som man väntat sig af densamma.

Systemet att låta kontrollen hufvudsakligen bestå i granskning af bolagens uppgifter till inspektionen kunde möjligen medföra en besparing af arbetskrafter inom inspektionen, enär granskning på ort och ställe af bolagens förvaltning vore mera tidsödande. Men om på detta sätt inspektionens budget minskades och sålunda bolagens direkta utgifter för inspektionen reducerades, ökades däremot bolagens indirekta utgifter för inspektionen och det sannolikt i högre grad. Ty om granskningen på ort och ställe måste inskränkas till ett minimum, erfordrades, att inspektionen af bolagen kräfdes mera detaljerade uppgifter för granskning på ämbetsrummet.

Ett godt exempel för belysning häraf lämnade enligt inspektionens åsikt ett af de internationella formulärförslagen. Det afsåge att möjliggöra en approximativ kontroll af att premiereserven beräknats riktigt efter de gällande grunderna. Ifyllandet af detta formulär skulle vålla bolagen mycket besvär och stora kostnader. De svenska bolagen hade äfven lifligt protesterat mot dess införande, så äfven åtminstone de danska och tyska bolagen. Inspektionen ansåge ock detsamma fullkomligt umbärligt, om inspektionen kunde ej alltför sällan genom en sin tjänsteman kontrollräkna hvarje bolags premiereserv. Sådant kontroll blefve vida mer effektiv än den, som kunde vinnas genom granskning af uppgifter enligt ett formulär, och den blefve därtill otvifvelaktigt billigare för bolagen.

Äfven ur en annan synpunkt vore det enligt försäkringsinspektionens åsikt önskvärdt, att inspektionen organiserades så, att dess verksamhet i jämförelsevis stor utsträckning komme att bestå i granskning

af bolagens förvaltning på ort och ställe. Därigenom bringades nämligen inspektionens tjänstemän i nära beröring med det praktiska arbetet. Hvad betydelse detta kunde hafva, syntes inspektionen ligga i öppen dag.

Af hvad sålunda anförts ansåg inspektionen framgå, att ett utbyte af två extra ordinarie tjänstemän mot två ordinarie icke innebure större ökning af inspektionens arbetskrafter än som redan vore väl behöflig. Försäkringsväsendets starka utveckling gjorde det ock enligt inspektionens mening mer än sannolikt, att en ytterligare ökning snart nog skulle visa sig nödvändig. Som bevis på denna utveckling anförde inspektionen de i följande tablå intagna sifferuppgifter angående de under inspektionens kontroll ställda försäkringsanstalternas premieinkomster under de räkenskapsår, som närmast motsvarade åren 1902—1907.

Uti tablån omfattar grupp 2 ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, länens ömsesidiga brandstodsbolag, mindre ömsesidiga brandstodsbolag, mindre ömsesidiga sjöförsäkringsbolag, ömsesidiga hagelskade- och frostförsäkringsbolag samt kreatursförsäkringsbolag. Alla dessa äro inhemska. Grupp 1 omfattar alla öfriga svenska försäkringsbolag. Grupp 3 omfattar samtliga i Sverige arbetande utländska försäkringsbolag (premieinkomst på den svenska rörelsen).

Återförsäkringspremier hafva icke afdragits.

Premieinkomsterna hafva angifvits i millioner kronor.

Grupp.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.	År 1906.	År 1907.
1	66.5	70.5	75.1	79.7	84.2	93.5
2	7.0	6.9	7.3	7.6	7.8	ungefär 8.0
3	5.0	5.2	5.4	5.3	5.3	5.2
Summa	78.5	82.6	87.8	92.6	97.3	ungefär 106.7

De två nya ordinarie tjänstemän, som enligt försäkringsinspektionens förslag borde anställas hos inspektionen, borde båda vara matematiker med den formella kompetens, som i nådiga kungörelsen af den 31 december 1903 föreskrifvits för anställning som aktuarie vid lifförsäkringsbolag. Deras titel kunde lämpligen vara *aktuarie*. Deras löneförmaner borde vara lika, nämligen de, som inspektionen i skrifvelsen af den 5 januari 1909 föreslagit för en aktuarie.

Den ene aktuarien skulle ersätta den nuvarande assistenten. Hans uppgift skulle vara densamma som dennes, nämligen att biträda öfverdirektören med matematiskt-tekniska utredningar och vid inspektioner, särskildt af lifförsäkringsbolag.

Den andre aktuarien borde vara statistiker. Såsom förut anförts, åläge det registratorn att biträda vid uppgörandet af den årliga statistiken. Enär den nuvarande registratorn vore synnerligen kompetent därtill, hade åt honom uppdragits den mest maktpåliggande delen af statistiken, nämligen den, som rörde liffförsäkringsbolagen och öfriga större bolag. Anställdes nu en aktuarie som statistiker, borde denne erhålla detta uppdrag. Han borde äfven i samband med den statistiska bearbetningen af bolagens uppgifter underkasta dem den första granskningen, som sedan fullföljdes af öfverdirektören och, beträffande liffförsäkringsbolagen, äfven af den först omförmälde aktuarien. Därjämte borde äfven aktuarien-statistikern vara öfverdirektören behjälplig vid inspektioner, särskildt af sakförsäkringsbolag.

För registratorn skulle gälla samma instruktion som hittills. Men i stället för de större bolagens statistik skulle han sysselsätta sig med en del af de mindre bolagens, hvilken nu varit helt och hållet öfverlåten åt en af amanuenserna. Dennes plats skulle alltså åtminstone tills vidare indragas. Kunde genom den tänkta arbetsfördelningen registratorn få mera tid än hittills åt verkliga arkivariegöromål, vore detta högst önskvärdt. Dessa hade nu måst stå tillbaka för de statistiska arbetenas skull.

I fråga om den föreslagna organisationens lämplighet har inspektionen hänvisat äfven till utländsk erfarenhet i frågan. Inspektionen har därvid valt den schweiziska försäkringsinspektionen, dels därför att denna ägt bestånd längre än någon annan (allt sedan år 1885), dels därför att det schweiziska försäkringsväsendet vore till sin omfattning jämförligt med det svenska. Därjämte ansåges allmänt inom försäkringsvärlden den schweiziska försäkringsinspektionen vara väl organiserad.

I detta ämbetsverk äro följande tjänstemän anställda: en direktor, en vice direktor, en chef för den matematiska afdelningen, en chef för den juridiska afdelningen, en sekreterare, en registrator, två matematiker, ett tekniskt biträde, två kanslistor — summa 11 tjänstemän.

Om man jämförde denna organisation med den för svenska försäkringsinspektionen föreslagna, ansåg inspektionen det böra framgå, dels att dess förslag icke kunde betecknas som anspråksfullt, dels att detsamma, äfven om det icke tillgodosåge mer än det redan förefintliga behovet af arbetskrafter, dock vore ägnadt att lägga en grund, som vore lämplig att bygga vidare på, i den mån behovet af arbetskrafter växte.

Inspektionen framlägger i detta hänseende följande jämförande tablå, hvori tjänsterna grupperats så, som de i anseende till arten och

omfånget af sina åligganden kunde anses motsvara hvarandra. Direktorn och vice direktorn i Schweiz äro, liksom öfverdirektören i Sverige, matematiker.

Sverige:	Schweiz:
Öfverdirektören	{ Direktorn.
	{ Vice direktorn.
Sekreteraren	{ Chefen för den juridiska afdelningen.
	{ Sekreteraren.
Två aktuarier	{ Chefen för den matematiska afdelningen.
	{ Två matematiker.
	{ Ett tekniskt biträde.
Registratören	{ Registratören.
Två e. o. amanuenser}	{ Två kanslister.

I denna tablå öfver tjänstemännen hafva emellertid icke kunnat upptagas de båda ledamöter i den svenska försäkringsinspektionen, hvilka såsom sakkunniga deltaga i arbetet.

Löneregleringskommittén har funnit inrättandet af den i försäkringsinspektionens skrifvelse den 5 januari 1909 föreslagna befattningen, som skulle träda i stället för den tillfälliga assistentbefattningen vid verket, ändamålsenligt. Innehafvaren af denna befattning skulle biträda öfverdirektören vid utredningar af matematiskt-tekniska frågor och vid inspektioner, särskildt af lifförsäkringsbolag.

Kommittén.

Kommittén anmärker, att i detta hänseende särskildt torde böra beaktas, att försäkringsinspektionen härigenom skulle tillföras en betydlig ökning i arbetskraft. Vida mera arbete syntes nämligen kunna påräknas af en ordinarie tjänsteman med arbetstiden å tjänsterummet bestämd i likhet med hvad som gäller inom flertalet nyreglerade verk än af en extra tjänsteman, hvars dagliga arbetstid, enligt hvad inspektionen meddelat, ganska länge endast utgjort två timmar.

För ifrågavarande nya ordinarie befattningshafvare med den föreslagna benämningen aktuarie har försäkringsinspektionen, såsom nämndt, förutsatt enahanda kompetensfordringar, som i nådiga kungörelsen den 31 december 1903 stadgats för behörighet att vara aktuarie vid lifförsäkringsbolag; och har inspektionen hemställt, att befattningen skulle hänföras till andra graden.

Enligt berörda kungörelse fordras för behörighet att utöfva befattning såsom aktuarie för försäkringsbolag, som drifver lifförsäkrings-

rörelse, att hafva antingen aflagt filosofie kandidatexamen med betyget »berömlig» i matematik eller filosofie licenciatexamen med minst betyget »med beröm godkänd» i nämnda ämne eller ock aflagt afgangsexamen vid tekniska högskolan och därvid i matematik (större kurs) erhållit betyget »berömlig».

Kommittén förklarar, att den ej tilltrött sig föreslå att för den ifrågavarande nya befattningen vid försäkringsinspektionen sätta kompetensfordringarna lägre än hvad inspektionen hemställt; och då en person med sådana matematiska kunskaper torde kunna erhålla anställning hos lifförsäkringsbolag mot ganska betydande aflöning, har det synts kommittén ej kunna göras någon erinran mot ifrågavarande befattnings uppförande i andra graden.

Vid sådant förhållande anser kommittén det emellertid icke vara lämpligt, att innehafvaren af befattningen benämnas aktuarie. Tjänstinnehafvare med denna benämning tillhöra nämligen i allmänhet inom andra ämbetsverk första gradens tjänstemän. Kommittén har fördenskuil ansett sig böra föreslå, att ifrågavarande befattningshafvare hos försäkringsinspektionen må benämnas förste aktuarie.

Förutom nyss nämnda tjänsteman har försäkringsinspektionen, såsom förut omförmälts, uti sin senare framställning ansett ännu en ordinarie befattningshafvare, äfven denne benämnd aktuarie, erforderlig. Denne skulle enligt försäkringsinspektionens mening öfvertaga det statistiska arbete, som nu utföres af registratorn i verket. Han skulle ock vara öfverdirektören behjälplig vid inspektioner, särskildt af sakförsäkringsbolag.

Kommittén har emellertid icke funnit sig öfvertygad om behofvet af den sålunda ifrågasatta nya befattningen.

Särskildt med hänsyn till den längre arbetstid å tjänsterummet, som i sammanhang med en lönereglering torde böra stadgas för de ordinarie tjänstemännen hos försäkringsinspektionen, har det synts kommittén, att de göromål, som enligt inspektionens förslag skulle uppdragas åt den nu ifrågavarande nya befattningshafvaren, borde kunna medhinnas af annan eller andra ordinarie tjänstemän med tillhjälp, i erforderlig mån, af extra tjänstemän eller kvinnliga biträden.

Försäkrings-
inspektionens
utlåtande.

I sitt utlåtande den 9 februari 1910 har försäkringsinspektionen upptagit till bemötande hvad kommittén anfört i afseende å den senast omförmälda, af inspektionen ifrågasatta befattningshafvaren.

Enligt försäkringsinspektionens förmenande har kommittén underskattat den arbetsbörda, som hvilar på verket.

De göromål, som försäkringsinspektionen vid uppgörande af sitt organisationsförslag tänkt sig böra uppdragas åt denne nye befattningshafvare, för korthetens skull benämnd andre aktuarie, äro, anför inspektionen, af tvåfaldig art.

För det första skulle han öfvertaga ledningen af det arbete med granskning och statistisk bearbetning, som nu utföres af registratorn och amanuenserna. Detta arbete tillsammans med den egentliga registratorssysslan motsvarar enligt försäkringsinspektionens mening för närvarande, fränset det extra arbete som ännu erfordras för forcerande af vissa delar af statistiken, mer än hvad man kan kräfva af två ordinarie tjänstemän. Och detsamma har år för år ökats, hvarjämte en ytterligare betydlig ökning förestår, enligt hvad inspektionen uppgifver, i samband med införande af nya utförligare formulär för bolagens uppgifter. Äfven om den nya tjänstemannen skulle ägna hela sin tid åt detta arbete, skulle han alltså behöfva biträde utom af registratorn äfven af någon extra tjänsteman.

Ledningen af det nu ifrågavarande arbetet är, säger försäkringsinspektionen, en synnerligen maktpåliggande uppgift. Det gäller här icke blott att göra en statistisk sammanställning af de inkomna uppgifterna utan därjämte att göra en kritisk granskning af dem. I fråga om de större bolagen, särskildt lifförsäkringsbolagen, deltaga såväl öfverdirektören som assistenten (förste aktuarien framdeles) i denna granskning, åtminstone med afseende på vissa hufvudpunkter. Men såväl den genomförda detaljgranskningen af de större bolagen som granskningen af alla de mindre bolagen — öfver ett tusen till antalet — måste anförtros åt någon annan, enär eljest öfverdirektörens och förste aktuariens tid skulle alltför mycket inkräktas, om de skulle hafva ansvaret för detta arbete. I betraktande af arbetets stora vikt måste fordringarna på den persons kompetens, som skall hafva ansvaret för detsamma, sättas höga. Därför är det, säger försäkringsinspektionen, som verket föreslagit, att den nya befattningen bör blifva af *andra* graden. Blefve den af första graden, kunde försäkringsinspektionen icke påräkna att få den besatt med en tillräckligt kvalificerad person. Den, som innehade nödig kompetens för detta uppdrag, hade nämligen lätt att få bättre aflönad anställning hos något försäkringsbolag, där han dessutom hade utsikt till befordran, under det denna befattning vid försäkringsinspektionen icke skulle erbjuda honom någon befordringsmöjlighet inom verket och

ej heller, i följd af arbetets speciella art, gifva honom tillfälle att samla meriter för befordran inom annat statens verk.

Försäkringsinspektionen afvisar också på det bestämdaste kommitténs förslag, att dessa göromål skulle hufvudsakligen skötas af extra tjänstemän eller kvinnliga biträden. Saknaden af utsikt till befordran måste, säger inspektionen, afhålla fullt kvalificerade personer att, annat än helt tillfälligt, åtaga sig sådan tjänstgöring. Och ledningen af detta arbete vore alltför maktpåliggande för att kunna anförtros åt en extra tjänsteman, som endast för en kort tid tillhörde verket.

Försäkringsinspektionen anmärker vidare, att verket för närvarande har en ordinarie tjänsteman, registratorn, som är fullt kompetent och skicklig för uppdraget i fråga, men att utsikten att få honom att stanna på en så underordnad plats är så godt som ingen. Samma blefve efter all sannolikhet förhållandet med en hvar innehafvare af denna plats, om han nämligen hade den för de ifrågavarande göromålen erforderliga kompetensen. Om icke en befattning af andra graden för ändamålet inrättas, kommer alltså enligt försäkringsinspektionens mening verket ej att — om icke rent tillfälligtvis — hafva annan för uppdraget kompetent tjänsteman än öfverdirektören och förste aktuarien, hvilka alltså finge dela ledningen af och ansvaret för arbetet. Men detta vore ej möjligt, såsom ofvan antydde, med mindre dessa tjänstemän eftersatte annat arbete. Ty väl är det, säger inspektionen, saunt, såsom kommittén framhåller, att vida mera arbete kan påräknas af en ordinarie tjänsteman sådan som aktuarien än af den extra ordinarie assistent, som öfverdirektören hittills haft till sitt biträde. Men de speciella arbetsuppgifter, förste aktuarien har, äro, enligt hvad försäkringsinspektionen uppgifver, så stora, att de kräfva hela hans arbetskraft, och han sålunda icke kan påräknas för annat arbete. Och visserligen komme förste aktuarien att utföra mycket arbete, som öfverdirektören nu varit ensam om. Men kontrollen öfver lifförsäkringsverksamheten och dithörande frågor är enligt försäkringsinspektionens mening ett så stort arbetsområde, att öfverdirektören, äfven med den hjälp förste aktuarien lämnar honom, där har användning för all den arbetskraft, hans öfriga uppgifter lämna disponibel.

Försäkringsinspektionen anser, att hvad som nu anförts är en fullt tillräcklig motivering för dess förslag. Men försäkringsinspektionen har tänkt sig äfven andra uppgifter än de nu omförmälda öfverlämnade till den andre aktuarien. Försäkringsinspektionen erinrar, att inspektionen har att öfvervaka icke blott lifförsäkringsverksamheten utan äfven all öfrig försäkringsverksamhet. Det är, anför inspektionen vidare, såsom

erfarenheten visat, mycket svårt, att ej säga omöjligt, att vid inspektioner och utredningar rörande bolag, andra än liffförsäkringsbolag, utanför ämbetsverket skaffa sig erforderligt biträde af i tekniska frågor sakkunniga personer, enär alla sådana äro bundna vid något försäkringsbolag och sålunda anses jäfviga. I följd häraf är det enligt försäkringsinspektionens mening nödvändigt, att verket utrustas med så kvalificerade tjänstemän, att nödig sakkunskap på så vidt möjligt alla viktigare områden af försäkringsväsendet kan samlas inom ämbetsverket. Det är, heter det vidare i utlåtandet, tydligt, att det i främsta rummet tillkommer öfverdirektören att äga denna sakkunskap. Men arbetsområdet är för stort för att af honom kunna fullt behärras. I juridiska frågor har han att påräkna hjälp af sekreteraren. Men äfven i tekniska frågor måste han inom ämbetsverket hafva någon tjänsteman att rådgöra med och att dela arbetet med, särskildt vid inspektioner.

Detta har varit en ytterligare anledning för försäkringsinspektionen att föreslå, att äfven den andra af de nya befattningarna skulle vara en tjänst af andra graden, så att utsikt funnes att till densamma förvärfva en man, som vore vuxen den nu antydda kräfvande uppgiften.

Enligt hvad försäkringsinspektionen påpekat, kommer det statistiska arbetet att kräfva förutom den nye ordinarie tjänstemannen och registratören äfven något biträde, som kan utföra en del mera enkla statistiska arbeten och skrifgöromål. Och sannolikt är, säger inspektionen, att detta biträde kommer att få full tjänstgöring. Med anledning af hvad i årets statsverksproposition under andra hufvudtiteln af departementschefen yttras om beredande af fastare anställning åt vissa biträden uttalar försäkringsinspektionen redan nu, att, när den nya organisationen genomförts och full erfarenhet vunnits om att bitrådets arbetstid blir densamma som en ordinarie tjänstemans, inspektionen kommer att göra framställning om upptagande af dess befattning på ordinarie stat. Försäkringsinspektionen erinrar vidare, att, såsom framgår af dess skrifvelse af den 5 januari 1909, de af bolagen efter en uttaxering af $\frac{1}{10}$ % af premieinkomsten inbetalade afgifterna för försäkringsinspektionen lämna tillräckliga medel till den af inspektionen föreslagna löneregleringen och omorganisationen. I detta afseende tillägger försäkringsinspektionen nu, att det sedermera befunnits, att åtskilliga bolag, på grund af oriktig tolkning af gällande lag, under föregående år icke erlagt de afgifter, som vederbort. Och har rättelsen af dessa förhållanden ökat den under åren 1904—08 samlade fonden med ungefär 20,000 kronor, hvarjämte de årliga inbetalningarna af denna orsak, oafsedt premieinkomstens stigning, komma att gifva 4 à 5,000 kronor mera än hittills.

Till sist framhåller försäkringsinspektionen kraftigt, att den vid uppgörande af sitt förslag sökt inskränka krafvet på nya befattningar till hvad som enligt dess åsikt är oundgängligen nödvändigt, om verket skall kunna fylla sin uppgift på ett sätt, som ger åt försäkringsväsendet den stadga och åt allmänheten den trygghet, som försäkringslagen afser att bereda.

Att det oaktadt antalet tjänstemän enligt försäkringsinspektionens förslag skulle komma att väsentligen ökas i förhållande till det nuvarande må, anmärker inspektionen, å ena sidan ej väcka förundran, då man vid ämbetsverkets första ordnande knappast hade någon tillfyllesgörande erfarenhet att stödja sig på utan måste nöja sig med rätt osäkra beräkningar och antaganden, och å andra sidan ej möta betänkligheter ur kostnadsynpunkt, då de af försäkringsbolagen utgjorda afgifterna blifva för ändamålet fullt tillräckliga, och detta ehuru de ej utgå med mera än hälften af det i försäkringslagen medgifna beloppet.

Departement-
schefen.

Försäkringsinspektionen synes mig hafva anfört vägande skäl för sitt förslag om uppförande af två aktuariefattningar å ordinarie stat; och ber jag något närmare få utveckla min uppfattning härutinnan.

Enligt 136 § af lagen om försäkringsrörelse åligger det försäkringsinspektionen att öfvervaka försäkringslagens efterlefnad och tillse, att ej afvikelser ske från bolagsordning eller från öfriga för bolagets verksamhet stadfästa grunder. Dessa grunder, som hufvudsakligen gälla i fråga om lifförsäkringsverksamheten, afse företrädesvis beräkningen af försäkringspremierna och af den för försäkringens soliditet så viktiga fond, som i lagen kallas premiereserv, äfvensom beräkningen och fördelningen af den vinst, som må tillkomma försäkringstagarna.

Försäkringsinspektionen har vidare enligt samma § att tillse, att de till redovisning af föreskrifven försäkringsfond afsatta tillgångar äro tillräckliga.

Finnes, att afvikelse skett från lagen, bolagsordningen eller de stadfästa grunderna, eller visar sig, att försäkringsfondens tillgångar icke äro tillräckliga, äger försäkringsinspektionen förelägga bolaget att vidtaga åtgärder, som prövas erforderliga för rättelses vinnande. Jämväl i det fall att en bolagsordning eller öfriga för ett bolags verksamhet stadfästa grunder icke längre finnas vara betryggande, har försäkringsinspektionen, enligt stadgande i 136 §, att ingripa genom att till Kungl. Maj:t göra anmälan därom för vinnande af erforderlig rättelse.

De åligganden, som sålunda tillkomma försäkringsinspektionen, förutsätta naturligtvis — såsom också uttalades af förutvarande professorn,

numera regeringsrådet A. Lindstedt, hvilken uppgjorde förslaget till försäkringsinspektionens organisation — att inspektionen icke allenast i allmänhet öfvervakar de olika bolagens verksamhet och endast ingriper, då den genom anmälan från intresserade personer eller eljest tillfälligtvis erhåller kännedom om förhållanden, som böra ändras, utan att inspektionen äfven tid efter annan, utan att särskild anledning är för handen, företager noggranna undersökningar eller inspektioner af bolagens räkenskaper och handlingar i öfrigt. I fråga om lifförsäkringsbolagen, hvilkas verksamhet äro föremål för särskildt ingående och för försäkringstagarnas säkerhet betryggande lagbestämmelser, ansåg professor Lindstedt dylika inspektioner böra återkomma periodvis, t. ex. minst en gång hvart femte år eller åtminstone en gång hvart tionde år.

Nu är emellertid fallet, att försäkringsinspektionen under de sex år, den varit i verksamhet, på grund af bristande arbetskrafter icke kunnat underkasta mer än två lifförsäkringsbolag en mera ingående inspektion, och äfven ifråga om andra försäkringsbolag har sådana inspektioners antal varit alldeles för ringa. Att detta måste betraktas såsom ett missförhållande, som bör undanröjas, synes mig uppenbart.

Skulle man nu stanna vid löneregleringskommitténs förslag att uppföra allenast en aktuarietjänst på ordinarie stat, komme försäkringsinspektionen i själfva verket icke att erhålla någon förstärkning i arbetskraft, då denne aktuarie skulle ersätta den assistent, som allt sedan år 1906 varit anställd i verket. Om åter försäkringsinspektionen erhöle ytterligare en aktuarie med sådana kvalifikationer, att åt honom kunde öfverlämnas en del af det mera kräfvande statistiska arbetet, skulle den andra matematiskt-tekniskt utbildade tjänstemannen kunna ägna mera tid åt att biträda öfverdirektören vid undersökningar och inspektioner på ort och ställe, och försäkringsinspektionen sålunda på ett mera effektivt sätt fullgöra sina viktiga åligganden.

Då de medel, som äro särskildt afsedda för upprätthållande af försäkringsinspektionens organisation och verksamhet mer än väl förslå för att organisera ämbetsverket på ett sätt, som fullt motsvarar dess uppgift, synes mig häri ligga ytterligare en anledning att följa försäkringsinspektionens förslag i förevarande afseende. På dessa och de af försäkringsinspektionen i öfrigt anförda grunder anser jag följaktligen, att två nya tjänstemän böra uppföras å försäkringsinspektionens stat. Att båda de nya befattningshafvarna böra tilldelas aflöningsförmåner, motsvarande tjänstemäns i andra lönegraden, därför synes mig försäkringsinspektionen hafva anført öfvertygande skäl. Deras benämning torde lämpligen böra blifva förste aktuarie.

Om detta förslag bifalles, lär emellertid anslaget till omkost-

nader, som af löneregringskommittén upptagits förslagsvis till 19,600 kronor, kunna minskas med 1,600 kronor, motsvarande den ungefärliga kostnaden för en amanuens.

**Aflönings-
förmåner.**
*Öfver-
direktören.*

Aflöningen för öfverdirektören och chefen för försäkringsinspektionen bestämdes vid inspektionens inrättande till 10,000 kronor, hvaraf 7,000 skulle utgöra lön och 3,000 tjänstgöringspenningar.

Försäkringsinspektionen med undantag af öfverdirektören P. G. Laurin, som ej deltagit i ärendets behandling i denna del, har nu hemställt, att öfverdirektörens aflöning måtte bestämmas till 13,000 kronor, däraf 9,000 kronor lön, 3,000 kronor tjänstgöringspenningar och 1,000 kronor ortstillägg.

Till stöd härför anfördes, att de skäl, som vid tiden för aflöningens bestämmande talade för en i jämförelse med andra öfverdirektörer högre aflöning, alltjämt kvarstå, och framhöll inspektionen, att de ärenden, som vore föremål för det ifrågavarande ämbetsverkets handläggning, i långt högre grad än andra sådana kräfdes kontinuitet i behandlings-sättet, hvarför det syntes vara af vikt, att aflöningen för öfverdirektören ej tillmättes för knappt.

I sammanhang härmed erinrades, att de ämbetsmän, som vid tiden för inspektionens inrättande åtnjöto en aflöning af 10,000 kronor, i allmänhet vid företagna lönereregleringar fått sina aflöningar ökade med 2,000 à 3,000 kronor.

Gent häremot framhåller kommittén, att, då aflöningen åt öfverdirektören vid försäkringsinspektionen bestämdes, detta synes hafva skett utan att någon jämförelse gjordes med öfverdirektörer i andra verk.

Beträffande särskildt den af inspektionen åberopade jämförelsen med de ämbetsmän, som vid tiden för inspektionens inrättande åtnjöto en aflöning af 10,000 kronor, anmärker kommittén, att de chefer för ämbetsverk, som då hade nämnda aflöning, utgjordes af presidenter samt generaldirektören i telegrafstyrelsen. Kommittén erinrar vidare, att för öfverdirektör eller därmed jämförlig chef i normalgrad aflöningen vid 1909 års riksdag bestämts till 9,000 kronor, samt att, där på grund af särskilda förhållanden en högre aflöning ansetts erforderlig för chef med öfverdirektörs benämning, denna aflöning, såsom vid 1908 års riksdag skedde beträffande öfverdirektören i landbruksstyrelsen och landtmäteristyrelsen, satts till 10,000 kronor. Äfven för öfverdirektören vid riks-försäkringsanstalten är aflöningen beräknad efter sistberörda af-

löningsbelopp, dock med afdrag af ett pensionsafgift motsvarande, afrundadt belopp.

Hvad öfverdirektören vid försäkringsinspektionen angår, torde det, säger kommittén, ligga nära till hands att jämföra honom med öfverdirektören vid riksförsäkringsanstalten. Då aflöningen till den sistnämnde beräknats med hänsyn till den högsta aflöning, som vid nya löneregleringar ansetts böra tillerkännas chefer med öfverdirektörs benämning, samt någon anledning icke torde förefinnas att uppflytta chefen för försäkringsinspektionen till generaldirektörsgrad, har kommittén ansett, att aflöningen till öfverdirektören och chefen för försäkringsinspektionen fortfarande bör utgöra 10,000 kronor. Dock bör enligt kommitténs mening iakttagas, att nämnda aflöning fördelas i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg enligt samma grunder, som gälla för öfverdirektörerna i landbruksstyrelsen och landtmäteristyrelsen.

På de af löneregleringskommittén anförda grunder biträder jag hvad kommittén föreslagit i fråga om aflöningsförmåner till öfverdirektören.

Vidkommande sekreteraren vid försäkringsinspektionen har jag i *Sekreteraren.* anslutning till kommitténs förslag redan i det föregående uttalat såsom min åsikt, att denne bör bibehållas i andra graden. Emellertid bör han, på sätt och löneregleringskommittén hemställt, gifvetvis erhålla den förhöjning i aflöning, som blir en följd däraf, att han vid regleringen likställes med befattningshafvare i andra normalgraden inom nyreglerade verk.

I fråga om de bägge öfriga ledamöterna af försäkringsinspektionen har ej vare sig af inspektionen eller kommittén föreslagits någon ändring i dem tillkommande arfvode, och har icke heller jag ansett mig hafva anledning att hemställa om någon ändring härutinnan. *Öfriga ledamöter.*

För de båda förste aktuarierna, hvilka, såsom jag redan anført, synas böra uppföras i andra graden, torde böra gälla samma aflöningsförmåner som för sekreteraren. *Förste aktuarierna.*

Registratorn, hvilken tillhör första lönegraden, bör äfven, i enlighet med hvad kommittén föreslagit, få sin aflöning reglerad att motsvara hvad dylika befattningshafvare numera fått sig tillerkändt. *Registratorn.*

Vaktmästaren.

Hvad slutligen vaktmästaren hos försäkringsinspektionen beträffar, har kommittén ansett denne böra, såsom vid 1909 års riksdag bestämdes för vaktmästaren hos kontrollstyrelsen, åtnjuta enahanda aflöningsförmåner, som äro bestämda för vaktmästare i allmänhet uti statskontoret och vissa andra nyreglerade ämbetsverk.

Under åberopande af hvad chefen för justitiedepartementet yttrat vid föredragning den 14 januari 1910 af frågan om löneroglering för fångvårdsstyrelsen får jag emellertid tillstyrka, att vaktmästaren hos försäkringsinspektionen måtte tillerkännas enahanda begynnelseafflöning, som är bestämd för vaktmästare i allmänhet vid statskontoret och vissa andra nyreglerade ämbetsverk, men i stället för det ålderstillägg å 100 kronor, som till dem utgår, såsom ålderstillägg 150 kronor efter 5 års tjänst och ytterligare 150 kronor efter 10 års tjänst.

**Ålders-
tillägg.**

Ålderstillägg till befattningshafvare vid försäkringsinspektionen utgå likasom öfriga kostnader för inspektionen af de bidragsmedel, som lämnas af försäkringsanstalterna. Detta bör naturligen, såsom också kommittén föreslagit, äfven för framtiden blifva fallet; och torde därför i staten för försäkringsinspektionen böra uppföras ett särskildt anslag till ålderstillägg.

Då vid genomförandet af kommitténs förslag ålderstillägg torde under de närmaste åren kunna komma att utgå endast till de nuvarande innehafvarna af sekreterar- och vaktmästarbefattningarna, torde, under förutsättning af bifall till mitt förslag i fråga om vaktmästarens aflöningsförmåner, anslaget till ålderstillägg kunna tills vidare uppföras med 650 kronor.

**Utsträckt
arbetstid.**

Såsom förutsättning för tillämpning af den blifvande aflöningsstaten för försäkringsinspektionen bör enligt kommitténs mening uppställas, att samtliga ordinarie tjänst innehafvare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara tillstädes å tjänsterummet minst sex timmar hvarje söckendag.

Då någon anledning icke föreligger att, hvad försäkringsinspektionen angår, afvika från de bestämmelser i fråga om tjänstgöringstiden på tjänsterummet, som i allmänhet meddelats för nyreglerade ämbetsverk, finner jag mig böra tillstyrka, att i sammanhang med den nya statens fastställande i instruktionen för försäkringsinspektionen intages föreskrift, hvarigenom ofvannämnda förutsättning uppfylles.

**Aflönings-
villkor.**

För åtnjutande af de aflöningsförmåner, som upptagas i blifvande stat för försäkringsinspektionen, har löneregleringskommittén föreslagit villkor och bestämmelser af hufvudsakligen samma innehåll som de, hvilka under de senare åren fastställts i afseende å åtskilliga då beslutade löneregleringar; hvarjämte beaktats en i § 131 af lagen om försäkringsrörelse intagen föreskrift beträffande ledamot af försäkringsinspektionen.

Mot de af kommittén ifrågasatta aflöningsvillkoren har jag icke funnit annat att anmärka än att jämväl för förste aktuarierna torde böra stadgas ovillkorligt förbud att deltaga i styrelsen af eller vara anställd vid försäkringsanstalt äfvensom att vara aktieägare eller garant i sådant företag.

Därjämte torde böra anmärkas, att de med allenast arfvode aflönade ledamöterna, hvilka icke lära kunna anses innehafva ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen, gifvetvis icke heller böra vara underkastade de för sådan befattningshafvare stadgade villkor.

**Omkost-
nader.**

Å den för försäkringsinspektionen gällande staten är, såsom förut blifvit nämnt, numera uppfördt ett belopp af förslagsvis 17,600 kronor till kostnad för vikariatsersättningar, ersättning till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för ljus, vedbrand, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. Därjämte är i staten upptaget ett belopp af förslagsvis 6,000 kronor till kostnad för extra ordinarie arbetskrafter på grund af ökade göromål under öfvergångstiden och vid möjligen förekommande särskild administration af lifförsäkringsbolag.

Då numera några medel icke vidare torde vara erforderliga för de särskilda kostnader, som skulle erfordras under öfvergångstiden, skulle sålunda, anmärker kommittén, framdeles det senare af de nyss omförmälda bägge anslagen endast afse bestridandet af kostnad för extra ordinarie arbetskrafter vid särskild administration af lifförsäkringsbolag.

Enär det emellertid torde vara omöjligt att beräkna den för sådana undantagsfall erforderliga kostnaden, har det synts kommittén lämpligast att låta densamma ingå under anslaget till vikariatsersättningar m. m.

I fråga om beloppet af det sålunda sammanförda anslaget anför kommittén, att det å ena sidan bör märkas, att på grund af de föreslagna högre aflöningarna till vissa tjänstemän vikariatsersättningar un-

der semester och tjänsteresor komma att något höjas, men att å andra sidan genom inrättandet af den nya förste aktuariefattningen kostnaderna för extra tjänstemän gifvetvis böra kunna minskas. Därjämte bör enligt kommitténs mening tagas i betraktande att, såsom förut antydts, några vidare kostnader icke torde behöfva upptagas för ökade göromål under öfvergångstid.

Med afseende å hvad sålunda anförts hemställer kommittén, att till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. äfvensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration af liffförsäkringsbolag må i staten för försäkringsinspektionen uppföras ett anslag af förslagsvis 19,600 kronor.

Mot hvad kommittén sålunda föreslagit har jag intet annat att erinra än att, såsom jag förut anført, ifrågavarande anslag genom inrättande af ytterligare en förste aktuarietjänst torde kunna minskas med 1,600 kronor och sålunda upptagas till förslagsvis 18,000 kronor.

Den stat jag, med hänvisning till hvad jag förut anfört, anhåller få framlägga ter sig på följande sätt:

	K r o n o r.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.		
A. Aflöningar.						
Öfverdirektören och chefen	6,200	2,800	1,000	10,000		
1 ledamot, arfvode	—	—	—	3,000		
1 d:o d:o	—	—	—	3,000		
1 ledamot och sekreterare... ..	3,600	1,800	400	¹ 5,800		
1 förste aktuarie	3,600	1,800	400	¹ 5,800		
1 förste aktuarie	3,600	1,800	400	¹ 5,800		
1 registrator	2,200	1,500	300	² 4,000		
1 vaktmästare	700	350	150	³ 1,200	38,600	
¹ För den ledamot, som tillika är sekreterare, äfvensom för förste aktuarierna kan lönen efter fem år höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor. ² För registratorn kan lönen efter fem år höjas med 500 kronor, efter tio år med ytterligare 500 kronor och efter femton år med än ytterligare 500 kronor. ³ För vaktmästaren kan lönen efter fem år höjas med 150 kronor och efter tio år med ytterligare 150 kronor. — Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.						
Till ålderstillägg, förslagsvis					650	39,250
B. Omkostnader.						
Till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. äfvensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration af lif försäkringsbolag, förslagsvis						
					—	18,000
				Summa	—	57,250

Medan staten för försäkringsinspektionen för år 1910
 slutar å ett belopp af kronor 48,500,
 skulle enligt det nu framlagda förslaget staten komma
 att sluta å » 57,250
 och således öfverstiga den nu gällande med » 8,750.

Därest emellertid till slutsumman i den nu gällande staten lägges
 beloppet af de extra lönetillägg, som år 1909 utgingo till vissa befatt-
 ningshafvare hos inspektionen, tillhopa 1,350 kronor, skulle den verk-
 liga ökningen i utgifter uppgå allenast till 7,400 kronor.

I enlighet med hvad jag beträffande aflöningsvillkoren anført skulle
 för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner fastställas föl-
 jande villkor och bestämmelser:

att innehafvare af ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen
 skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller
 jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad orga-
 nisation af ämbetsverket eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt
 i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom stats-
 förvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfstän-
 digt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk till-
 hörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med
 bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny
 eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göro-
 mål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till
 hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen icke må
 förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att chef, ledamot eller förste aktuarie vid försäkringsinspektionen
 ej må deltaga i styrelsen af eller vara anställd vid försäkringsbolag
 eller vid utländsk försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att här i
 riket drifva försäkringsrörelse, ej heller vara aktieägare eller garant i
 sådant företag;

att med ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen ej heller i
 öfrigt må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i
 styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt
 eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänste-
 man i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag
 som helst, såframt ej, hvad angår chef eller sekreterare, Kungl. Maj:t
 och, hvad angår innehafvare af annan befattning, försäkringsinspektionen,
 uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande

uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänsteresa eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid försäkringsinspektionen, bestrida densamma mot åtnjutande, i det förstnämnda fallet af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkoratt innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma

villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänstaldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från det han på grund af förordnande tillträdt befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att öfverdirektören, sekreteraren, förste aktuarierna och registratorn äga årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester, en hvar, med undantag af registratorn, under en och en half månad samt denne sistnämnde under en månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension är stadgadt vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Därjämte torde böra förklaras, att en hvar, som med eller efter ingången af år 1911 tillträder i aflöningsstaten upptagen befattning vid försäkringsinspektionen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, i hvad de äro på honom tillämpliga.

**Beredning
af försäkringsärenden inom
civildepartementet.**

I detta sammanhang anser jag mig böra upptaga till behandling ett spörsmål, som löneregleringskommittén berört i sitt betänkande, nämligen frågan om sättet för beredande inom civildepartementet af mål och ärenden, hvilka angå försäkringsväsendet.

Därvid ber jag få erinra, att Kungl. Maj:t för tiden från och med 1887 års ingång förordnade en person att såsom chefs för civildepartementet biträde i egenskap af inspektör öfver försäkringsanstalterna i riket tills vidare inom civildepartementet handlägga ärenden rörande försäkringsväsendet. Denna anordning fortfor till och med år 1903.

I sammanhang med beslut år 1903 om inrättande af försäkringsinspektionen anvisade Riksdagen till biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet för år 1904 på extra stat till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 3,000 kronor. För samma ändamål har Riksdagen för hvart och ett af åren 1905—1910 på extra stat anvisat enahanda belopp; och har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit Riksdagen att bevilja motsvarande anslag jämväl för år 1911.

Löneregleringskommittén anför nu, att det för beredning af ärenden tillhörande försäkringsväsendet gifvetvis är en fördel för civildepartementet att kunna påräkna en sakkunnig person. Den hittillsvarande anordningen med ett särskildt förordnad stadigvarande biträde anser kommittén emellertid numera kunna utbytas mot en annan anordning. Kommittén.

Kommittén erinrar i detta hänseende om innehållet af 6 § i instruktionen den 17 december 1909 för kontrollstyrelsen (svensk författningssamling n:r 160).

Enligt nämnda paragraf åligger det nämligen öfverdirektören uti sistnämnda styrelse eller den ledamot därstädes, som Kungl. Maj:t i hans ställe därtill förordnar, att biträda chefen för finansdepartementet med beredande till underdånig föredragning af ej mindre sådana på Kungl. Maj:ts afgörande ankommande mål och ärenden, hvilka angå tillverkning och beskattning af brännvin, maldrycker och socker, försäljning af brännvin, vin och öl samt tillagade alkoholfria drycker och svagdricka äfvensom tillverkning och försäljning af normalpapper och normalbläck, än äfven andra på Kungl. Maj:ts pröfning ankommande mål och ärenden, tillhörande förvaltningsområden, i afseende å hvilka kontrollstyrelsen enligt meddelade bestämmelser har att utöfva inseende eller eljest taga befattning.

Dylikt stadgande var intaget jämväl i 6 § uti instruktionen den 15 november 1907 för kontroll- och justeringsstyrelsen.

En liknande anordning anser kommittén kunna ifrågasättas att komma till användning äfven vid beredning af försäkringsärenden.

Då numera en praxis torde hafva hunnit utbilda sig beträffande tolkningen af vissa förut tvistiga försäkringsfrågor och då det stora flertalet försäkringsärenden, som komma under Kungl. Maj:ts pröfning, torde efter den ingående granskning, försäkringsärenden hafva att undergå inom försäkringsinspektionen, vara af den natur att de inom civildepartementet icke fordra någon särskild försäkringsteknisk behandling eller ock endast

en mera formell sådan, synes det nämligen kommittén, att i regeln det biträde, som erfordras för beredning inom civildepartementet af försäkringsärenden, borde kunna lämnas af chefen för försäkringsinspektionen eller annan medlem af inspektionen.

Härigenom skulle enligt kommitténs åsikt, bland annat, vinnas den fördelen, att ett försäkringsärendes behandling hos Kungl. Maj:t kunde i många fall ske snabbare, då det sålunda skulle komma att beredas af en person, som redan handlagt detsamma.

Det skulle visserligen, anmärker kommittén, gent emot det nu föreslagna förfaringssättet kunna invändas, att en och samma person skulle komma att behandla ett ärende såväl i den lägre instansen såsom beslutande eller i beslutet deltagande som ock i den högsta instansen såsom i viss mån rådgifvande.

I fråga om den liknande behandlingen inom finansdepartementet af ärenden, som handlagts af kontroll- och justeringsstyrelsen (numera kontrollstyrelsen), hade emellertid, kommittén veterligt, icke någon olägenhet uppstått af enahanda anordning.

Kommittén säger sig dock icke vilja bestrida, att så starka och viktiga principiella meningsskiljaktigheter i rent försäkringstekniska frågor kunna uppkomma mellan vederbörande försäkringsanstalt och försäkringsinspektionen, att för ärendets beredning i högsta instans biträde af en utomstående särskildt sakkunnig person kan blifva önskligt. Då detta emellertid torde blifva förhållandet endast i sällsynta undantagsfall, anser kommittén hinder icke böra möta att för hvarje sålunda förekommande fall anlita en sakkunnig person.

Departement-
schefen.

Den af kommittén sålunda uttalade meningen rörande sättet för beredningen af försäkringsärendena inom civildepartementet kan jag af flera skäl icke biträda.

Till en början anser jag mig böra anmärka, att jämförelsen med kontrollstyrelsen, i fråga hvarom erfarenheten i det af kommittén åberopade afseendet för öfrigt ännu icke är stor, synes mig ej vara berättigad. De ärenden, som af denna styrelse handläggas, beröra frågor af rent teknisk art, såsom tillverkning och beskattning af brännvin, maldrycker och socker, tillverkning af papper och bläck m. m., allt frågor, som antingen äro af relativt enkel beskaffenhet eller ock i svårare fall kunna remitteras för yttrande till tekniska högskolan, vetenskapsakademien o. s. v. De frågor åter, som beröra försäkringsinspektionens förvaltningsområde och genom besvär dragas under Kungl. Maj:ts pröfning

eller ock omedelbarligen hos Kungl. Maj:t anhängiggöras, angå, bland annat, själfva grunderna för försäkringsbolagens verksamhet, kontrollen öfver deras räkenskaper och soliditet jämte därmed sammanhängande frågor om penningplaceringarnas godhet och bolagsordningarnas beskaffenhet m. m. Dessa frågor äro tydligen af vida mer ömtålig beskaffenhet än de till kontrollstyrelsen hörande ärenden och kräfva i allmänhet pröfning af mer än en sakkunnig myndighet.

I frågor, där försäkringsinspektionen och bolagen förfäktat olika meningar, skulle det vara hardt när omöjligt för Kungl. Maj:t att utan den nuvarande anordningen träffa ett afgörande, särskildt som bolagens rådgifvare, exempelvis lifförsäkringsbolagens aktuarier, ej sällan äro personer med minst lika stor vetenskaplig auktoritet som ledamöterna i försäkringsinspektionen. I de viktigaste af de ifrågavarande ärendena erfordras ofta nog ytterligare utredning utöfver den af försäkringsinspektionen förebragta. Denna utredning måste gifvetvis verkställas af sakkunnig person. Därest nu departementschefen icke till sitt förfogande hade en särskildt anställd föredragande, skulle det i flertalet fall stöta på stora svårigheter att för ändamålet finna lämplig, fullt opartisk person, då så godt som alla i dylika frågor sakkunniga äro anställda såsom aktuarier eller andra tjänstemän hos försäkringsbolag.

Erfarenheten har därjämte visat, att äfven rörande ärenden, i fråga om hvilkas behandling och afgörande försäkringsinspektionen och bolagen äro ense, en annan mening understundom bör göra sig gällande, och i sådana fall är jämväl en särskild, sakkunnig utredning inom departementet nödvändig, för att Kungl. Maj:t skall kunna fatta sitt beslut. Det är för öfrigt på grund af dessa frågors speciella natur knappast möjligt för Kungl. Maj:t att ens afgöra, huruvida afvikelse från försäkringsinspektionens mening bör ifrågakomma utan att frågans betydelse blifvit klargjord vid beredningen.

Att det för Kungl. Maj:t är af största vikt att den nuvarande anordningen bibehålles, synes af hvad jag nu antydtt vara uppenbart. Äfven om det vore möjligt att i förekommande fall påräkna utredning från utomstående, af bolagsintresset fullt oberoende sakkunnig, ligger det för öfrigt i sakens natur, att ärendenas beredning skall med större konsekvens och intresse handhafvas af en person, som har detta till stadigvarande uppgift, än om i enskilda fall måste tillfälligtvis anlitas en sakkunnig.

Af hittills vunnit erfarenhet framgår dessutom, att ärendenas behandling hos Kungl. Maj:t icke genom den nuvarande anordningen i afsevärd mån fördröjes. Under åren 1907—1909 har sålunda flertalet

ärenden afgjorts inom en månad eller kortare tid, sedan de förelegat i slutremitteradt skick. Fördröjandet af ett ärendes afgörande har i regel berott på behovet af vidare utredning eller förhandling med parterna eller andra dylika förhållanden.

Någon nämnvärd besparing för statsverket torde ej heller stå att vinna genom den af kommittén förordade anordningen, då arfvodena till sakkunniga, som förordnas för särskilda fall, med all sannolikhet måste beräknas till rätt afsevärda belopp på grund af arbetets kvalificerade beskaffenhet.

Jag har därför icke med anledning af kommitténs yttrande i denna del funnit mig böra hemställa om ändring uti det i statsverkspropositionen upptagna äskandet om anslag för ifrågavarande ändamål för år 1911. Dock anser jag mig böra nämna, att jag finner det böra ett följande år tagas i öfvervägande, huruvida icke på grund af minskningen i ärendenas antal — under år 1909 afgjordes 40 ärenden mot 43 år 1908 och 57 år 1907 — någon nedsättning kan ske i det nu utgående arfvodet, 3,000 kronor, till den särskilda föredraganden.

*Departement-
schefens
hemställan.*

Under åberopande af hvad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att

dels godkänna det af mig framlagda förslag till stat för försäkringsinspektionen att tillämpas från och med år 1911;

dels godkänna de af mig förordade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner;

dels förklara, att en hvar, som med eller efter 1911 års ingång tillträder i aflöningsstaten upptagen befattning vid försäkringsinspektionen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, i hvad de äro på honom tillämpliga;

dels medgifva, att kostnaderna för försäkringsinspektionens verksamhet enligt fastställd stat må utgå af de bidrag, som enligt lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 och lagen af samma dag om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket skola af försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

dels ock besluta, att de pensioner, som med tillämpning af lagen angående civila tjänstnehafvares rätt till pension komma att beviljas tjänstnehafvare vid försäkringsinspektionen, skola utgå af försäkringsanstalternas förenämnda bidragsmedel.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna sitt bifall och förordnade, att till Riksdagen skulle aflåtas proposition i ärendet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl G. Edman.
